

Pszczyński Program Rozwoju Kultury na lata 2023 – 2032

Pszczyna 2023

Wstęp

Stworzenie Pszczyńskiego Programu Rozwoju Kultury na lata 2023 – 2032 (dalej PPRK2023/2032) zostało zainicjowane podjęciem starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Od samego początku chcemy wykorzystać tę okazję jako źródło mobilizacji do wspólnej pracy na rzecz rozwijania naszych potencjałów i unikania zagrożeń stojących przed kulturą i miastami.

Tworzenie PPRK2023/2032 dało nam zaś impuls do rozpoczęcia rozmowy o tym, czego dziś oczekujemy od kultury i w jaki sposób możemy ją włączyć w myślenie o przyszłości naszej społeczności.

Dlatego pierwszym etapem był NAMYSŁ nad kulturą – wspólne rozmowy o Pszczynie, które rozpoczęliśmy w kwietniu 2023 r. NAMYSŁ doprowadził nas do Kulturalnego Maratonu. Od 1 do 4 czerwca 2023 roku poprzez serię dyskusji, wydarzeń i ciężkiej pracy warsztatowej inspirowaliśmy się, dyskutowaliśmy i tworzyliśmy konkretne pomysły dla pszczyńskiej kultury.

Kluczowym elementem wykorzystanym w opracowaniu PPRK2023/32 był raport z działań diagnostycznych zrealizowanych w maju 2022 r. w ramach projektu pn. „Kultura dla każdego. Diagnoza grup nieobecnych w działalności PCKul”.

W naszych działaniach korzystaliśmy ze wsparcia ekspertów i opieraliśmy się na dostępnych danych, analizach i raportach badawczych dotyczących zarówno kultury w Pszczynie, jak i kluczowych wyzwań stojących przed kulturą w polskich miastach.

PRK2023/2032 zawiera 7 działań, które chcemy zrealizować w ciągu najbliższych 9 lat. Nie jest to jednak plan totalny, który obejmuje swoim zasięgiem cały obszar kultury i ma ambicję regulować wszelkie działania prowadzone w ramach miejskiej polityki kulturalnej. Powstał jako rodzaj przewodnika wytyczającego drogę umożliwiającą osiągnięcie konkretnych celów, które uważamy za niezbędne do wykorzystania pełnego potencjału naszej kultury.

PPRK2023/2032 nie zabrania jednak poszukiwania alternatywnych sposobów na prowadzenie działalności kulturalnej. Mówimy tu bowiem o kulturze, a ta zaś potrzebuje przestrzeni do eksperymentowania i swobodnego wzrostu. PPRK2023/2032 z jednej strony daje tę elastyczność, a z drugiej przypomina o tym, w którym kierunku powinniśmy wspólnie zmierzać.

Zasady prowadzenia polityki kulturalnej

Przyjmujemy, że polityka kulturalna jest świadomym i konsekwentnym działaniem władz, prowadzonym w ramach prawa i za pomocą narzędzi określonych w odpowiednich ustawach, zmierzającym do tworzenia warunków do rozwoju kultury i sztuki, w tym szczególności do umożliwienia autonomicznego prowadzenia działalności kulturalnej i wzmacniania uczestnictwa w kulturze.

Jesteśmy świadomi, że polityka kulturalna nie ogranicza się tylko do kwestii sektorowych, ale z poszanowaniem dla kultury jako wartości samej w sobie, uznaje ją za istotny czynnik rozwoju i wzmacnia jej rolę społeczną - w tym jej wpływ na budowanie spójnych społeczności, łączących je więzi i tożsamości oraz kreatywności.

PPRK2023/32 będzie więc oparty o następujące zasady prowadzenia polityki kulturalnej:

- 1) Odpowiadamy na potrzeby mieszkańców - ale bez pomijania zjawisk, wydarzeń, artystów i podmiotów niszowych;
- 2) Zapewniamy sprawne zaplecze administracyjne i podejmowanie decyzji w klarowny i przejrzysty sposób;
- 3) Rolą decydentów jest moderacja, dialog i utrzymywanie równowagi pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w sferze kultury oraz podejmowanie potrzebnych interwencji;
- 4) Podejmowane decyzje i działania w sferze kultury powinny podlegać miarodajnej ocenie;
- 5) Kultura odgrywa istotną rolę w tworzeniu kapitału społecznego, stanowi niezaprzeczalny czynnik rozwoju regionalnego: przyciąga inwestorów i turystów, kreuje pozytywny wizerunek miasta i regionu oraz stanowi sposób na zwalczanie problemów społecznych.
- 6) Istotne jest zachowanie równowagi pomiędzy przyciąganiem turystów dzięki dziedzictwu kameralnego, historycznego miasta, a dbałością o jakość życia wszystkich mieszkańców.

Idea PPRK2023/32

Jesteśmy dumni z 720-letniej historii naszego miasta i sposobów, w jaki po dziś dzień ją upamiętniamy, pielęgnujemy i przenosimy w przyszłość. Czujemy się prawdziwą Perłą Górnego Śląska, której siła opiera się nie tylko na istniejącym dziedzictwie materialnym i niematerialnym, ale również płynie z zaangażowania całej społeczności - zarówno mieszkańców miasta, jak i sąsiadujących z nim sołectw.

Zamierzamy także stworzyć przestrzeń na nowe głosy i opowieści. Chcemy wspólnie i w równie atrakcyjny sposób opowiadać o historii najnowszej Pszczyny – jej wielokulturowego dziedzictwa, powstających osiedlach i życiu na nim, sposobach, w jaki pracowaliśmy i spędzaliśmy czas wolny. Będziemy szukać nowych inspiracji zarówno na terenie miasta, jak i czerpiąc je z najbliższego otoczenia oraz losów mieszkających tu ludzi.

Pszczyna prowadzi swoją politykę kulturalną w sposób zdecentralizowany. Chcemy pogłębiać tę specyfikę i jeszcze mocniej zaangażować twórców i animatorów kultury w codzienną pracę na rzecz lokalnej kultury. Chcemy stworzyć przestrzeń na nowe głosy i inicjatywy, by wspólnie budować lepszą przyszłość. Wierzymy, że kultura jest w stanie stworzyć odpowiedzi na najbardziej skomplikowane wyzwania - w tym te związane z kryzysem klimatycznym.

Wierzymy w potencjał najmłodszych mieszkańców naszej społeczności. Chcemy jeszcze mocniej wsłuchiwać się towarzyszącej tej grupie potrzeby, oczekiwania i marzenia. Pszczyna dla młodych to więcej niezobowiązujących miejsc spotkań i spędzania wolnego czasu, możliwości rozwoju własnych zainteresowań oraz partnerska relacja w każdej rozmowie dotyczącej przeszłości, teraźniejszości i przyszłości naszej społeczności. Zadbamy również o zapewnienie możliwości pogłębiania i wymiany kulturalnej wiedzy oraz budowanie nowych, lokalnych środowisk twórczych.

Chcemy mocniej zaznaczyć swoje miejsce na kulturalnej mapie Polski. Dlatego podejmujemy wyzwanie w postaci startu Pszczyny o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Niezależnie od końcowego wyniku tego konkursu będziemy czerpać z niego mobilizację do wspólnej pracy na rzecz rozwijania naszych potencjałów i unikania zagrożeń stojących przed kulturą i miastami.

Przede wszystkim zaś oczekujemy od kultury więcej powodów do radości, które będziemy mogli przełożyć na lepszą jakość życia i tworzenie zdrowej społeczności lokalnej w każdym wymiarze jej życia – również poza tradycyjnie rozumianym sektorem kultury.

Cele PPRK2023/32

1. Dostrzeżenie potrzeb młodzieży i stworzenie oczekiwanych przez nią niezobowiązujących miejsc spędzania wolnego czasu, możliwości rozwoju własnych zainteresowań i bycia słyszonym w każdej rozmowie dotyczącej przeszłości, teraźniejszości i przyszłości naszej społeczności.
2. Zwiększenie możliwości zaangażowania lokalnych twórców i animatorów kultury w bieżące zarządzanie lokalną kulturą, realizację działań strategicznych, wymianę wiedzy i doświadczeń oraz budowanie nowych środowisk twórczych.
3. Zwiększenie roli lokalnych społeczności w dalszym rozwoju naszej kultury i rozbudzenie dialogu pomiędzy mieszkańcami poszczególnych sołectw i osiedli Pszczyny.
4. Uzupełnienie istniejących działań edukacyjnych, wzmocnienie ich i umożliwienie młodym twórcom i animatorom spotkania z najciekawszymi zjawiskami, trendami i sposobami tworzenia kultury i sztuki.

5. Stworzenie najciekawszej w regionie możliwości wykorzystania czasu wolnego od szkoły do rozwoju kompetencji kulturowych.
6. Zaangażowanie całej lokalnej społeczności w finansowanie rozwoju dzieci i młodzieży.
7. Poszerzenie możliwości uczestnictwa w działaniach i wydarzeniach na najwyższym możliwym poziomie.
8. Przyciągnięcie nowej publiczności z terenów województwa śląskiego i Podbeskidzia.
9. Zapewnienie sołectkom filiom Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej niezbędnych warunków do pełnienia roli instytucji pierwszego kontaktu, wypożyczalni i miejsca spotkań dla lokalnych społeczności.
10. Wzmocnienie Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w pełnieniu funkcji biblioteki i miejsca otwartego na regularne, dobrowolne, nieformalne i przewidywalne goszczenie mieszkańców.
11. Wspomożenie prowadzenia działalności kulturalnej, artystycznej i twórczej – zarówno o charakterze non profit, jak i zorientowanej na osiągnięcie zysków – poprzez wykorzystanie potencjału już istniejących, a obecnie nieużytkowanych budynków w mieście.
12. Uzupełnienie istniejącej opowieści o dziedzictwie Pszczyny o nowe wątki z jej najnowszej historii.
13. Stworzenie fizycznej przestrzeni, w której zostałyby zaprezentowane nowe wątki z najnowszej historii Pszczyny.
14. Aktualizacja strategii promocji z uwzględnieniem pełnego obrazu 720-letniej historii naszego miasta.
15. Start o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029.

Kluczowe działania PPRK2023/2032

1. Powołanie Kulturalnej Grupy Działania
2. Stworzenie Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego
3. Stworzenie Pszczyńskich Warsztatów Kultury
4. Rozwój działalności instytucji kultury
5. Wykorzystanie potencjału nieoczywistych przestrzeni i budynków
6. Podjęcie starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029
7. Przełamanie bariery "miasta na jeden dzień"

Relacje pomiędzy Celami i Działaniami PPRK2023/32

Działania	Cele PPRK2023/32
Powołanie Kulturalnej Grupy Działania	Dostrzeżenie potrzeb młodzieży i stworzenie oczekiwanych przez nią niezobowiązujących miejsc spędzania wolnego czasu, możliwości rozwoju własnych zainteresowań i bycia słyszonym w każdej rozmowie dotyczącej przeszłości, teraźniejszości i przyszłości naszej społeczności.
	Zwiększenie możliwości zaangażowania lokalnych twórców i animatorów kultury w bieżące zarządzanie lokalną kulturą, realizację działań strategicznych, wymianę wiedzy i doświadczeń oraz budowanie nowych środowisk twórczych.
	Zwiększenie roli lokalnych społeczności w dalszym rozwoju naszej kultury i rozbudzenie dialogu pomiędzy mieszkańcami poszczególnych sołectw i osiedli Pszczyny.
Stworzenie Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego	Dostrzeżenie potrzeb młodzieży i stworzenie oczekiwanych przez nią niezobowiązujących miejsc spędzania wolnego czasu, możliwości rozwoju własnych zainteresowań i bycia słyszonym w każdej rozmowie dotyczącej przeszłości, teraźniejszości i przyszłości naszej społeczności
	Zwiększenie roli lokalnych społeczności w dalszym rozwoju naszej kultury i rozbudzenie dialogu pomiędzy mieszkańcami poszczególnych sołectw i osiedli Pszczyny.
Stworzenie Pszczyńskich Warsztatów Kultury	Dostrzeżenie potrzeb młodzieży i stworzenie oczekiwanych przez nią niezobowiązujących miejsc spędzania wolnego czasu, możliwości rozwoju własnych zainteresowań i bycia słyszonym w każdej rozmowie dotyczącej przeszłości, teraźniejszości i przyszłości naszej społeczności.
	Uzupełnienie istniejących działań edukacyjnych, wzmocnienie ich i umożliwienie młodym twórcom i animatorom spotkania z najciekawszymi zjawiskami, trendami i sposobami tworzenia kultury i sztuki.
	Stworzenie najciekawszej w regionie możliwości wykorzystania czasu wolnego od szkoły do rozwoju kompetencji kulturowych.

	Zaangażowanie całej lokalnej społeczności w finansowanie rozwoju dzieci i młodzieży.
Rozwój działalności instytucji kultury	Poszerzenie możliwości uczestnictwa w działaniach i wydarzeniach na najwyższym możliwym poziomie.
	Przyciągnięcie nowej publiczności z terenów województwa śląskiego i Podbeskidzia.
	Zapewnienie sołeckim filiom Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej niezbędnych warunków do pełnienia roli instytucji pierwszego kontaktu, wypożyczalni i miejsca spotkań dla lokalnych społeczności.
	Wzmocnienie Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w pełnieniu funkcji biblioteki i miejsca otwartego na regularne, dobrowolne, nieformalne i przewidywalne goszczenie mieszkańców.
Wykorzystanie potencjału nieoczywistych przestrzeni i budynków	Dostrzeżenie potrzeb młodzieży i stworzenie oczekiwanych przez nią niezobowiązujących miejsc spędzania wolnego czasu, możliwości rozwoju własnych zainteresowań i bycia słyszonym w każdej rozmowie dotyczącej przeszłości, teraźniejszości i przyszłości naszej społeczności
	Wspomożenie prowadzenia działalności kulturalnej, artystycznej i twórczej – zarówno o charakterze non profit, jak i zorientowanej na osiąganie zysków – poprzez wykorzystanie potencjału już istniejących, a obecnie nieużytkowanych budynków w mieście.
Podjęcie starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029	Start o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029.
	Poszerzenie możliwości uczestnictwa w działaniach i wydarzeniach na najwyższym możliwym poziomie.
	Przyciągnięcie nowej publiczności z terenów województwa śląskiego i Podbeskidzia.
	Uzupełnienie istniejącej opowieści o dziedzictwie Pszczyny o nowe wątki z jej najnowszej historii.
Przełamanie bariery "miasta na jeden dzień"	Uzupełnienie istniejącej opowieści o dziedzictwie Pszczyny o nowe wątki z jej najnowszej historii.
	Stworzenie fizycznej przestrzeni, w której zostałyby zaprezentowane nowe wątki z najnowszej historii Pszczyny.
	Aktualizacja strategii promocji z uwzględnieniem pełnego obrazu 720-letniej historii naszego miasta.

Opis działań PPRK2023/32

1. Powołanie Kulturalnej Grupy Działania

Pszczyna prowadzi swoją politykę kulturalną w sposób zdecentralizowany. Chcemy pogłębiać tę specyfikę i jeszcze mocniej zaangażować twórców i animatorów kultury w codzienną pracę na rzecz lokalnej kultury. Powołamy Kulturalną Grupę Działania, która będzie służyć całej naszej społeczności nie tylko radą i wsparciem w podejmowaniu kluczowych decyzji, ale też stanie się przestrzenią wymiany wiedzy, budowania relacji i refleksji na temat zjawisk, wydarzeń i wyzwań związanych z kulturą.

Kulturalną Grupę Działania stworzą przedstawiciele pszczyńskich sołectw, instytucji kultury, młodzieży oraz formalnych i nieformalnych środowisk twórczych. Do ich zadań będzie należało:

- 1) monitorowanie realizacji PPRK2023/2032
- 2) opiniowanie i rekomendowanie do dofinansowania kulturalnych działań prowadzonych na terenie Pszczyny i sołectw,
- 3) rozbudzanie pszczyńskich dyskusji o kulturze i przyszłości miasta - zarówno z własnej inicjatywy, jak i wychodzących z inspiracji lokalnej społeczności,
- 4) wsparcie przy bieżącej realizacji działań przewidzianych w PPRK2023/2032,
- 5) wsparcie w budowie nowych środowisk twórczych - zwłaszcza tych związanych z inicjatywami młodzieżowymi.

Regulamin pracy Kulturalnej Grupy Działania zostanie określony zarządzaniem Burmistrza Pszczyny. Członkostwo w Kulturalnej Grupie Działania będzie rotacyjne. Kulturalna Grupa Działania nie powinna liczyć więcej niż 12 osób.

Decyzja o dofinansowaniu rekomendowanych przez Kulturalną Grupę Działania inicjatyw kulturalnych będzie podejmowana przez Burmistrza lub Radę Miejską w sposób określony przepisami prawa. Na początku każdego roku Burmistrz przekaże do publicznej

wiadomości propozycję wysokości i źródeł dostępnych środków finansowych.

Kulturalna Grupa Działania będzie prowadziła swoje działania w sposób transparentny i otwarty dla każdej zainteresowanej osoby. Wszystkie przygotowane przez nią opinie, rekomendacje i efekty monitoringu realizacji PPRK2023/2032 będą dostępne publicznie na stronach Urzędu Miejskiego w Pszczynie.

Raz w roku Kulturalna Grupa Działania przygotowuje merytoryczne podsumowanie swoich prac wraz z rekomendacjami dotyczącymi ewentualnych modyfikacji sposobu jej działania lub sposobu realizacji jej zadań w wyznaczonych obszarach.

2. Stworzenie Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego

Społeczność Pszczyny i sołectw co roku aktywnie angażuje się w realizację Pszczyńskiego Budżetu Obywatelskiego i wybiera projekty, które wspierają naszą kulturę. Chcemy pogłębić to zaangażowanie i tworząc Kulturalny Budżet Obywatelski dać jeszcze większą możliwość współdecydowania w tym obszarze.

W ramach Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego chcemy wrócić do korzeni tego rozwiązania zastosowanego po raz pierwszy w Porto Alegre. Rozbudzimy w ten sposób proces dyskusji i podejmowania decyzji, w którym mieszkańcy Pszczyny i sołectw będą decydowali o przeznaczeniu części miejskiego budżetu.

Kulturalny Budżet Obywatelski w szeroki sposób definiuje kulturę - chcemy, by służył finansowaniu działań, które budują lokalną tożsamość, dają przyjemność z bycia razem, angażują społeczność we wspólne działania i włączają nas w myślenie o lepszej przyszłości. Chcemy wspierać zarówno lokalne wydarzenia, pikniki i festyny, jak i działania edukacyjne oraz procesy budowania tożsamości lub mające na celu podkreślenie lokalnego dziedzictwa. Będziemy się angażować również w procesy inwestycyjne, które służą rozbudowie i poprawie jakości przestrzeni dla lokalnej kultury.

Wprowadzamy Kulturalny Budżet Obywatelski także po to, aby tworzyć okazje do spotkań i wspólnych dyskusji - również pomiędzy mieszkańcami poszczególnych sołectw i osiedli Pszczyzny.

3. Stworzenie Pszczyńskich Warsztatów Kultury

Wierzymy w moc spotkania początkujących twórców i animatorów kultury z mistrzami w swojej dziedzinie. Dlatego stworzymy formułę warsztatów umożliwiających wymianę wiedzy i budowanie nowych, lokalnych środowisk twórczych.

To program uzupełniający już prowadzone lokalnie działania edukacyjne. Jego zadaniem jest je wzmocnić, połączyć istniejące potencjały i dać możliwość spotkania z najciekawszymi zjawiskami, trendami i sposobami tworzenia kultury i sztuki. Chcemy zająć się zarówno nowymi dla lokalnej społeczności obszarami (jak np. tworzenie muzyki w grach komputerowych, wykorzystanie narzędzi AI), jak i podnieść jakość warsztatu pracy w już obecnych w mieście i jego okolicach działaniach.

Program adresujemy do młodych ludzi i chcemy go zaproponować w formie wakacyjnych warsztatów, w których praca nad rozwojem własnych kompetencji uzupełniona jest okazją do bezpiecznego, przyjemnego i opartego na lokalnych zasobach odpoczynku. Dlatego też działanie to będzie organizowane w czasie wolnym od szkoły (wakacje i ferie) i umożliwiałoby jego uczestnikom spotkanie z rówieśnikami o podobnych zainteresowaniach i pasjach.

Istotnym elementem tego działania będzie też szukanie odpowiedzi na nowe wyzwania społeczne - w tym również klimatyczne. Chcemy włączyć dzieci i młodzież w budowanie nowych scenariuszy działania na przyszłość - na początku dając możliwość zabrania głosu tym, którzy będą tworzyć treść kolejnego Pszczyńskiego Programu Rozwoju Kultury po 2032 roku.

Za pomocą tego działania chcemy także zaangażować całą pszczyńską społeczność. Przewidujemy stworzenie systemu dobrowolnych, cyklicznych wpłat (opartych np. o mechanizm Patronite), za pomocą których chcemy finansować część kosztów organizacji warsztatów i letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży mieszkającej z terenu powiatu Pszczyńskiego. Mamy nadzieję, że w niedalekiej przyszłości

model tego działania stanie się przedsięwzięciem samofinansującym się i tworzącym nowe miejsca pracy w sektorze kultury. Nie będzie to działanie prowadzone dla zysku - wszystkie przychody - zarówno te wpływające ze strony lokalnych mecenasów i patronów kultury, jak i pochodzące z opłat za uczestnictwo osób spoza naszego powiatu przekazane zostaną na rozwój oferty edukacyjnej, finansowanie stypendiów i angażowanie najlepszej dostępnej kadry mistrzów i mistrzyń.

Przewidujemy możliwość i będziemy zachęcali do samodzielnej organizacji warsztatów i działań przez zainteresowane dzieci i młodzież. Będziemy gotowi na ich sugestie i wspomozemy w zapewnieniu oczekiwanej przez nich wiedzy i atmosfery warsztatów.

4. Rozwój działalności instytucji kultury

Pszczyńskie Centrum Kultury

PPRK2023/2032 powstaje w przededniu ukończenia nowej siedziby Pszczyńskiego Centrum Kultury. Inwestycja ta umożliwi tej instytucji rozwinięcie prowadzonych działań w dwóch kierunkach - włączania lokalnej społeczności w działania i wydarzenia na najwyższym możliwym poziomie oraz przyciągnięcie nowej publiczności z terenów województwa śląskiego. Funkcje nowego obiektu - kino, sześć sal warsztatowych i sala widowiskowa na 500 osób - zdecydowanie poszerzy dostępną ofertę kulturalną.

Pszczyńskie Centrum Kultury będzie więc łączyło w sobie funkcję lokalnego domu kultury z ponadregionalnym ośrodkiem kultury.

Jako dom kultury PCKul będzie skoncentrowane na działaniach animacyjnych, rozwoju zainteresowań mieszkańców, wspierając budowanie lokalnej społeczności i tworzące się oddolnie inicjatywy.

Jako ponadregionalny ośrodek kultury PCKul będzie wyróżniał się profesjonalną organizacją dużych wydarzeń adresowanych zarówno do wymagającego odbiorcy, jak i tego zainteresowanego atrakcyjną rozrywką rozumianą jako forma spędzania czasu wolnego.

Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie

Kluczowym wyzwaniem dla Pszczyny staje się także praca nad zapewnieniem dobrych perspektyw dla rozwoju Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej. Scenariusze działań dla przyszłości tej instytucji chcemy oprzeć na trzech kluczowych założeniach:

- 1) nowoczesna biblioteka miejska jest zarówno zaangażowana w gromadzenie i udostępnienie zbiorów, jak i w tworzenie egalitarnych przestrzeni do rozwoju własnych zainteresowań i prowadzenia merytorycznej debaty o życiu publicznym, tożsamości miasta i jego mieszkańców. Biblioteka i jej filie pełnią rolę „miejsc trzecich” – otwartych na regularne, dobrowolne, nieformalne i przewidywalne goszczenie mieszkańców miasta w bezpośrednim sąsiedztwie ich zamieszkania
- 2) filie Biblioteki zlokalizowane w sołectwach zasługują na szczególną uwagę - pełnią bowiem rolę instytucji pierwszego kontaktu dla lokalnych społeczności. Naszym celem jest doprowadzenie do stanu, w którym wszystkie te filie mają niezbędne warunki do pełnienia roli nowoczesnej biblioteki i "miejsca trzeciego"
- 3) poszukujemy nowej, wspólnej lokalizacji dla Biblioteki i jej filii działających obecnie na terenie miasta Pszczyny. Wykorzystamy w ten sposób jeden z już istniejących budynków w Pszczynie.

Praktyki studenckie

W rozwoju działalności instytucji kultury ważne będzie także dalsze nawiązywanie współpracy z regionalnymi ośrodkami akademickimi, której celem ma być stworzenia atrakcyjnego programu praktyk studenckich i staży dla studentów i studentek wywodzących się z pszczyńskiej społeczności.

5. Wykorzystanie potencjału nieoczywistych przestrzeni i budynków

Chcemy włączyć się w ogólnoeuropejski trend wykorzystywania już istniejących obiektów i dawania im drugiego życia w oparciu o kulturę.

Wykorzystując doświadczenia takich programów, jak praktykowany m.in. w Katowicach i Warszawie "Lokal na Kulturę" (program wynajmu przestrzeni na preferencyjnych warunkach) czy takich obiektów jak Stará tržnica w Bratysławie, opracujemy i wdrożymy nowy sposób wykorzystania budynku dawnej szkoły przy ul. Batorego 24 oraz innych obiektów pozostających w zarządzie miejskim.

Będziemy w ten sposób wspomagać prowadzenie działalności kulturalnej, artystycznej i twórczej - zarówno o charakterze nonprofit, jak i zorientowanej na osiągnięcie zysków.

Celem jest stworzenie miejsca, które stanie się przestrzenią współpracy środowisk twórczych, instytucji, przedsiębiorców, stowarzyszeń, spółdzielni i kooperatyw prowadzących działalność w sektorze kultury lub łączących kulturę z działalnością w innych obszarach.

Chcemy stworzyć w tym miejscu przestrzeń, która w ciągu kilku najbliższych lat będzie autonomicznie współzarządzana przez działające tu podmioty i umożliwi osiągnięcie dodatkowych korzyści płynących z synergii działań.

6. Podjęcie starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029

Chcemy mocniej zaznaczyć swoje miejsce na kulturalnej mapie Polski.

Chcemy wykorzystać wszystkie nadarzające się szanse do wykorzystania istniejących w naszej społeczności potencjałów.

Chcemy wzbogacić toczącą się w naszej społeczności debatę o historii, tożsamości i wyzwaniach stojących przed nami w przyszłości.

Dlatego podejmujemy wyzwanie w postaci startu Pszczyny o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029.

Niezależnie od końcowego wyniku tego konkursu będziemy czerpać z niego mobilizację do wspólnej pracy na rzecz rozwijania naszych potencjałów i unikania zagrożeń stojących przed kulturą i miastami.

Jesteśmy także przekonani, że działania związane z przygotowaniem naszej kandydatury - wydarzenia, debaty i związana z nimi refleksja pomogą nam w szybszym osiągnięciu zakładanych w PPRK2023/2032 celów i marzeń.

7. Przełamanie bariery "miasta na jeden dzień"

Jesteśmy dumni z 720-letniej historii naszego miasta i sposobów, w jaki po dziś dzień ją upamiętniamy, pielęgnujemy i przenosimy w przyszłość. Czujemy się prawdziwą Perłą Górnego Śląska, której siła opiera się nie tylko na istniejącym dziedzictwie materialnym i niematerialnym, ale również płynie z zaangażowania całej społeczności - zarówno mieszkańców miasta, jak i sąsiadujących z nim sołectw.

Doceniamy szczególne zasługi osób i instytucji takich jak Muzeum Zamkowe w Pszczynie, Muzeum Prasy Śląskiej, Muzeum Militarnych Dziejów Śląska czy Skansen Zagroda Wsi Pszczyńskiej w pielęgnowaniu tych wątków naszej historii. Chcemy je nadal wspólnie rozwijać i tworzyć na jej podstawie ciekawą, angażującą i inspirującą ofertę dla mieszkańców i odwiedzających.

Zamierzamy także stworzyć przestrzeń na nowe głosy i opowieści. Chcemy wspólnie i w równie atrakcyjny sposób opowiadać o historii najnowszej Pszczyny – jej wielokulturowego dziedzictwa, powstających osiedlach i życiu na nim, sposobach, w jaki pracowaliśmy i spędzaliśmy czas wolny. Będziemy szukać nowych inspiracji zarówno na terenie miasta, jak i czerpiąc je z najbliższego otoczenia i losów mieszkających tu ludzi.

Pierwszym krokiem będzie refleksja dokonana przy okazji ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Przygotowane w tym celu dokumenty aplikacyjne staną się źródłem wielu nowych opowieści i symboli, za pomocą których chcemy wzbogacić opowieść o naszej społeczności.

Drugim krokiem będzie utworzenie miejsca - nowoczesnego muzeum miejskiego, które umożliwi mieszkańcom i turystom lepsze poznanie nowych wątków w opowieści o Pszczynie i Ziemi Pszczyńskiej.

Jednocześnie w porozumieniu i współpracy ze wszystkimi kluczowymi dla powodzenia tych działań osobami i podmiotami podejmiemy się przygotowania nowej strategii promocji, która ułatwi nam przyciągnięcie uwagi całej Europy i zachęci większą liczbę osób nie tylko do odwiedzenia Pszczyny i jej sołectw, ale również wydłużenia swojego pobytu w naszym mieście.

Harmonogram realizacji Działań

Działanie	Rozpoczęcie działań	Okres realizacji	Moment ewaluacji półroczowej
Powołanie Kulturalnej Grupy Działania	Jesień 2023	2023-2032	Jesień 2027
Stworzenie Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego	Jesień 2024	2025 - 2032	Jesień 2028
Stworzenie Pszczyńskich Warsztatów Kultury	Wiosna 2024	2024 - 2032	Jesień 2026
Rozwój działalności instytucji kultury	Jesień 2023	2024 - 2032	Jesień 2027

Wykorzystanie potencjału nieoczywistych przestrzeni i budynków	Wiosna 2024	2024 – 2032	Wiosna 2027
Podjęcie starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029	Wiosna 2023	2023 – 2029	Jesień 2026
Przełamanie bariery "miasta na jeden dzień"	Jesień 2024	2024 – 2032	Wiosna 2028

Ewaluacja PPRK2023/32

Bieżący monitoring realizacji PPRK2023/32 będzie prowadzony przez członków i członkinie Kulturalnej Grupy Działania. Zadaniem Kulturalnej Grupy Działania będzie przygotowanie corocznego raportu zawierającego podsumowanie działań monitorujących. Monitoring powinien dotyczyć przede wszystkim wypełnienia zakładanych w harmonogramie terminów działań oraz obecności/bądź jej braku poszczególnych elementów umożliwiających realizację działań (jak np. corocznych planów działania Pszczyńskiego Centrum Kultury). Kulturalna Grupa Działania w corocznym monitoringu nie ocenia efektów merytorycznych poszczególnych działań.

Zgodnie z harmonogramem będzie przeprowadzona ewaluacji połówkowa poszczególnych działań. Zostanie ona powierzona zewnętrznym ewaluatorom, których zadaniem będzie przygotowanie merytorycznego raportu podsumowującego efekty poszczególnych działań, zależności występujących pomiędzy innymi działaniami prowadzonymi w ramach PPRK2023/32 oraz zawierającego konstruktywne propozycje modyfikacji zakładanych działań.

Ewaluacja końcowa będzie przeprowadzona w 2031 r. i będzie polegała na powtórzeniu ewaluacji półrocznych wraz z uwzględnieniem sposobu reakcji na zawarte w nich propozycje modyfikacji działań.

Elementem uzupełniającym ewaluację PPRK2023/32 będzie ponowne przeprowadzenie badań „Kultura dla każdego. Diagnoza grup nieobecnych w działalności PCKul” z maja 2022 roku.

Działanie	Wskaźnik/narzędzie	Sposób realizacji wskaźnika/narzędzia
Powołanie Kulturalnej Grupy Działania	Terminowość realizacji działania	Ogłoszenie zasad i wdrożenie działania w zakładanych terminach. Terminowość dotyczy również momentu przygotowania ewaluacji półrocznej.
	Powołanie Kulturalnej Grupy Działania	Powołanie Grupy w składzie zawierającym przedstawicieli i przedstawicierek pszczyńskich sołectw, instytucji kultury, młodzieży oraz formalnych i nieformalnych środowisk twórczych
	Przygotowanie regulaminu działania Kulturalnej Grupy Działania	Regulamin powinien zostać określony zarządzeniem Burmistrza Pszczyny i uwzględniać wszystkie zadania opisane w PPRK2023/32
	Określenie wysokości dostępnych środków finansowych	Na początku każdego roku Burmistrz przekaze do publicznej wiadomości propozycję wysokości i źródeł dostępnych środków finansowych.
	Rotacja członków i członkiń Kulturalnej Grupy Działania	Rotacja odbywa się zgodnie z Regulaminem określonym zarządzeniem Burmistrza Pszczyny.
	Zachowanie struktury reprezentacji przez cały okres pracy Kulturalnej Grupy Działania	Zachowanie reprezentacji pszczyńskich sołectw, instytucji kultury, młodzieży oraz formalnych i nieformalnych środowisk twórczych
	Transparentność prac	Wszystkie przygotowane przez Kulturalną Grupę Działania opinie, rekomendacje i efekty monitoringu realizacji PPRK2023/2032 będą dostępne publicznie na stronach Urzędu Miejskiego w Pszczynie.

	Przygotowywanie podsumowań	Raz w roku Kulturalna Grupa Działania przygotowuje merytoryczne podsumowanie swoich prac wraz z rekomendacjami dotyczącymi ewentualnych modyfikacji sposobu jej działania lub sposobu realizacji jej zadań w wyznaczonych obszarach.
	Reakcja władz na zgłoszone rekomendacje modyfikacji sposobu działania Kulturalnej Grupy Działania	Weryfikacji podlega sposób reakcji władz miasta – realizacji lub uzasadnionego odstąpienia – na rekomendacje przygotowanych rokrocznie przez Kulturalną Grupę Działania.
	Reakcja na efekty ewaluacji półrocznej	Weryfikacji podlega sposób reakcji składu Kulturalnej Grupy Działania oraz władz miasta – realizacji lub uzasadnionego odstąpienia – na rekomendacje sformułowane w raporcie z ewaluacji półrocznej.
Stworzenie Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego	Terminowość realizacji działania	Ogłoszenie zasad i wdrożenie Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego w zakładanych terminach. Terminowość dotyczy również momentu przygotowania ewaluacji półrocznej.
	Poddanie zasad funkcjonowania Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego konsultacjom z Kulturalną Grupą Działania	Planowane zasady funkcjonowania Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego powinny zostać opracowane przy udziale przedstawicieli środowiska twórców i animatorów kultury.
	Zakres finansowania działań w ramach Kulturalnego Budżetu Obywatelskiego pokrywa się z zapisami PPRK2023/32	Kulturalny Budżet Obywatelski służy finansowaniu działań, które budują lokalną tożsamość, dają przyjemność z bycia razem, angażują społeczność we wspólne działania i włączają nas w myślenie o lepszej przyszłości. Ma za zadanie wspierać zarówno lokalne wydarzenia, pikniki i festyny, jak i działania edukacyjne oraz procesy budowania tożsamości lub mające na celu podkreślenie lokalnego dziedzictwa. Będzie to również narzędzie wsparcia w procesach inwestycyjnych, które służą

		rozbudowie i poprawie jakości przestrzeni dla lokalnej kultury.
	Obecność dyskusji lokalnych społeczności poprzedzających finalną decyzję o dofinansowaniu konkretnych projektów.	Kulturalny Budżet Obywatelski powinien uwzględniać lokalne spotkania i dyskusje jako kluczowy element procedury wyłaniania dofinansowanych działań.
	Reakcja na efekty ewaluacji połówkowej	Weryfikacji podlega sposób reakcji władz miasta – realizacji lub uzasadnionego odstąpienia – na rekomendacje sformułowane w raporcie z ewaluacji połówkowej.
Stworzenie Pszczyńskich Warsztatów Kultury	Terminowość realizacji działania	Ogłoszenie zasad i wdrożenie działania w zakładanych terminach. Terminowość dotyczy również momentu przygotowania ewaluacji połówkowej.
	Liczba warsztatów, ich tematyka i uczestnictwo.	Na początku każdego roku przygotowany zostanie plan organizacji warsztatów na dany rok. Weryfikacji podlega efektywność realizacji zakładanych planów.
	Stworzenie i funkcjonowanie systemu dobrowolnych, cyklicznych wpłat	System powinien zostać uruchomiony najpóźniej po zakończeniu pierwszej edycji warsztatów. Weryfikacji podlega wysokość, cykliczność i przeznaczenie wpłat.
	Osiągnięcie statusu przedsięwzięcia samofinansującego się	Przed końcem realizacji działania koszty związane z organizacją i uczestnictwem w warsztatach bilansują się z przychodami podchodzącymi z wpłat uczestników i funkcjonowania systemu dobrowolnych, cyklicznych wpłat.
	Liczba warsztatów organizowanych przez lub z inspiracji młodzieży lub przedstawicieli lokalnych środowisk twórczych	Weryfikacji podlega zdolność działania do przekładania inspiracji i sugestii młodzieży lub przedstawicieli lokalnych środowisk twórczych na zrealizowane warsztaty i ich tematykę.

	Przyciągnięcie uczestników spoza terenu powiatu pszczyńskiego	Działanie staje się atrakcyjne również dla osób z regionu województwa śląskiego i Podbeskidzia.
	Reakcja na efekty ewaluacji połówkowej	Weryfikacji podlega sposób reakcji władz miasta – realizacji lub uzasadnionego odstąpienia – na rekomendacje sformułowane w raporcie z ewaluacji połówkowej.
Rozwój działalności instytucji kultury	Realizacja założeń dotyczących działalności Pszczyńskiego Centrum Kultury w nowym budynku	Weryfikacja realizacji działań oparta będzie o analizę corocznych planów działania przygotowywanych przez kierownictwo Pszczyńskiego Centrum Kultury.
	Analiza publiczności Pszczyńskiego Centrum Kultury	Analiza uczestnictwa publiczności w dużych wydarzeń kulturalnych prowadzona w celu weryfikacji celu „przyciągnięcie nowej publiczności z terenów województwa śląskiego i Podbeskidzia”
	Stworzenie inwentaryzacji potrzeb infrastrukturalnych filii Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej zlokalizowanych w sołectwach.	Inwentaryzacja określi realne potrzeby filii, po których spełnieniu możliwe będzie wypełnienie oczekiwanej funkcji instytucji pierwszego kontaktu, wypożyczalni i miejsca spotkań dla lokalnych społeczności.
	Realizacja potrzeb związanych z przygotowaniem infrastruktury filii Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej zlokalizowanych w sołectwach.	Weryfikacja będzie polegała na sprawdzeniu efektywności działań związanych z realizacją potrzeb infrastrukturalnych.
	Połączenie miejskich filii Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej	Weryfikacji będzie podległ sposób połączenia miejskich filii i włączenia ich potencjału w centralną siedzibę Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej.
	Wybór i przystosowanie nowej siedziby Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej	Dokonanie wyboru do 2025 r. i przystosowanie nowej siedziby Biblioteki w taki sposób, aby mogła ona rozpocząć działalność najpóźniej w 2027 r.

	Weryfikacja działalności Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w realizacji działań opartych na założeniach zapisanych w PPRK2023/32	Weryfikacja realizacji działań oparta będzie o analizę corocznych planów działania przygotowywanych przez kierownictwo Biblioteki i pracowników filii zlokalizowanych na terenie sołectw.
	Reakcja na efekty ewaluacji półrocznej	Weryfikacji podlega sposób reakcji władz miasta – realizacji lub uzasadnionego odstąpienia – na rekomendacje sformułowane w raporcie z ewaluacji półrocznej.
Wykorzystanie potencjału nieoczywistych przestrzeni i budynków	Stworzenie i wdrożenie pszczyńskiego odpowiednika programu „Lokal na Kulturę”	Program musi zawierać regulamin wykorzystania dostępnych lokali lub budynków wraz z planem promocji programu, przyciągnięcia potencjalnych najemców (w tym również spoza powiatu pszczyńskiego).
	Opracowanie mechanizmu finansowania i współzarządzania budynkiem dawnej szkoły przy ul. Batorego 24	Mechanizm powinien być rodzajem biznesplanu pokazującego sposób osiągnięcia zapisanych w PRK2023/32 efektów tego działania.
	Osiągnięcie zamierzonych efektów wynikających z przyjętego mechanizmu finansowania i współzarządzania budynkiem dawnej szkoły przy ul. Batorego 24	Weryfikacji będzie podlegać sposób osiągnięcia zakładanych efektów.
	Reakcja na efekty ewaluacji półrocznej	Weryfikacji podlega sposób reakcji władz miasta – realizacji lub uzasadnionego odstąpienia – na rekomendacje sformułowane w raporcie z ewaluacji półrocznej.
Podjęcie starań o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029	Przygotowanie i złożenie wniosku aplikacyjnego zgodnie z procedurą konkursową	Spełnienie formalnych wymogów związanych ze startem o tytuł EKS2029
	Wykorzystanie treści z wniosku aplikacyjnego do	Treści zapisane we wniosku aplikacyjnym staną się przedmiotem dalszych dyskusji

	rozbudzenia dyskusji na temat tożsamości Pszczyny	i wstępem do działań zmierzających do przełamania bariery „miasta na jeden dzień”.
	Reakcja na efekty ewaluacji połówkowej	Weryfikacji podlega sposób reakcji władz miasta – realizacji lub uzasadnionego odstąpienia – na rekomendacje sformułowane w raporcie z ewaluacji połówkowej.
Przełamanie bariery "miasta na jeden dzień"	Aktualizacja strategii promocji z uwzględnieniem pełnego obrazu 720-letniej historii naszego miasta.	Do końca 2025 r. powinien powstać zaktualizowany dokument strategiczny określający współczesne cele miasta dotyczące promocji jego wizerunku, sposobów wykorzystania dziedzictwa i produktów regionalnych.
	Stworzenie fizycznej przestrzeni, w której zostałyby zaprezentowane nowe wątki z najnowszej historii Pszczyny.	Do końca 2026 r. powinien zostać opracowany konkretny plan na stworzenie miejsca - nowoczesnego muzeum miejskiego, które umożliwi mieszkańcom i turystom lepsze poznanie nowych wątków w opowieści o Pszczynie i Ziemi Pszczyńskiej
	Wypełnianie kryteriów sukcesu zapisanych w strategii promocji miasta.	Kryteria te w szczególności muszą dotyczyć liczby i jakości miejsc noclegowych oferowany na terenie gminy oraz efektywności ich wykorzystania.
	Reakcja na efekty ewaluacji połówkowej	Weryfikacji podlega sposób reakcji władz miasta – realizacji lub uzasadnionego odstąpienia – na rekomendacje sformułowane w raporcie z ewaluacji połówkowej.